

ओ३म्
॥ कृण्वन्तो विश्वमार्यम् ॥

आर्य वैदिक दर्शन Arya Vedic Darshan (Monthly)

RNI Registration No. GujGuj/2015/63289
RNP No. Rajkot / 672 / 2015 - 17

बच्चों के साथ समय खर्च करना,
बच्चों पर धन खर्च करने से अधिक महत्वपूर्ण है।

सृष्टि संवत्	: १,९६,०८,५३,११८
विक्रम संवत्	: २०७३
दयानन्दाब्द	: १९३
वर्ष	: २
अंक	: मई - २०१७
वार्षिक शुल्क	: १०० रुपये
पृष्ठ संख्या	: ८

Vol.2, Issue 2, 1 MAY 2017 Ahmedabad, (Gujarat), Page : 8, Rs. 100 Annual.

આર્યસમાજ રાજકોટ દ્વારા ઉજવાયો ૧૪૩ મો સ્થાપના દિવસ આચાર્ય જ્ઞાનેશ્વરજીનું પ્રવચન યોજાયું.

આર્યસમાજ, સામાજિક ઉન્નતિ કરવાનું છે. હાથીખાના, રાજકોટ દર વર્ષે સ્વામી દયાનંદ કહેતા હતા કે આર્યસમાજનો સ્થાપના દિવસ સમાજ સુધાર માટે મારા જેવા ઉત્સાહપૂર્વક ઉજવે છે. રાજકોટ એક હજાર ઉપદેશક હોવા આર્યસમાજની આ પરંપરા જોઈએ. લગભગ ૬૦ વર્ષ જૂની છે. આ પ્રસંગે આચાર્ય અને તે ક્રમને જાળવી રાખવામાં રામદેવ શાસ્ત્રી (ઉપદેશક મહાવિદ્યાલય-ટંકારા) ઉપસ્થિત આવે છે.

ગત તા. ૧૨ રહ્યાં હતા. તેઓએ પોતાના એપ્રિલના રોજ ૧૪૩ મો પ્રવચનમાં જણાવ્યું કે સાચા આર્યસમાજ સ્થાપના દિન ઇશ્વર ઓળખ માત્ર આર્યસમાજ ઉજવવામાં આવ્યો. જેમાં પાસે છે. પ્રારંભમાં યજ્ઞ રાખવામાં અન્ય વક્તા તરીકે આવ્યો. આજના મુખ્ય વક્તા હસમુખભાઈ પરમાર (સભામંત્રી તરીકે આચાર્ય જ્ઞાનેશ્વરજી હતા. ગુજરાત પ્રાંતીય આર્ય પ્રતિનિધિ ત્યાર બાદ ઉપસ્થિત મહેમાનોનું સભા) રહ્યાં હતાં તેઓએ સ્વાગત કરવામાં આવ્યું. પોતાના ઉદ્બોધનમાં જણાવ્યું કે ઉપસ્થિત રહ્યાં હતાં. તઓએ આર્યસમાજનું કાર્ય અવિદ્યાનો પોતાના મનનીય પ્રવચનમાં નાશ અને વિદ્યાની વૃદ્ધિ કરવાનું જણાવ્યું કે વર્તમાન સમાજમાં છે. કહેવાતા કથાકાર વગેરે દ્વારા વ્યાપત બુરાઈઓ સામે ધર્મભીરૂ લોકોને અદ્વિદ્યા આર્યસમાજે લડવાનું છે. પીરસવામાં આવે છે. જેના આર્યસમાજ એક આંદોલન છે કારણે હિન્દુસમાજનાં દેવી-અને તેનું લક્ષ્ય સંસારની શારીરિક, આત્મિક અને

અનુસંધાન પાના નં. ૭ પર

આર્યસમાજ આણંદ દ્વારા રામનવમી-પર્વની ઉજવણી સંપન્ન

સભ્યો પરિવાર સહિત મોટી સંખ્યામાં હાજર રહ્યા હતાં.

પર્વ. યજ્ઞ બાદ સામૂહિક યજ્ઞ પ્રાર્થના તથા ભજનનું શ્રદ્ધા પૂર્વક

ચરોતર પ્રદેશ સુમધુર કંઠે ગાન કરવામાં આવ્યું આર્યસમાજ, આણંદ ખાતે પ- હતું.

૪-૨૦૧૭ને બુધવારના રોજ આ પ્રસંગે ખાણ ચૈત્ર સુદ - ૮ના દિવસે ખનીજ મંત્રી માન. શ્રી પરંપરાગત રીતે રામ નવમી રોહિતભાઈ પટેલ (ગુજરાત પર્વની ઉજવણી ધામધુમથી સરકાર)એ હાજર રહીને યજ્ઞમાં કરવામાં આવી. આ પ્રસંગે પર્વ આહુતિ આપી હતી તથા યજ્ઞ પં. કનુપ્રસાદ શાસ્ત્રી તથા રામનવમી પર્વની સૌને શુભેચ્છા પં. દક્ષેશકુમાર શાસ્ત્રી પાઠવી હતી અને સૌ સાથે બ્રહ્મત્વમાં શ્રી વિજયકુમાર મળીને રામરાજ્યની સ્થાપના એમ. આર્યના યજમાન પદે કરવા માટે કટિબદ્ધ થવા યોજવામાં આવ્યો હતો. આહવાહન કર્યું હતું.

આ પ્રસંગે સંસ્થાના આ પ્રસંગે પ્રમુખશ્રીએ પદાધિકારીગણ, અંતરંગ જણાવ્યું હતું કે સંસ્થા દ્વારા એક સભ્યો, યોગ કેન્દ્રના સાધકો વર્ષથી આ હોલમાં નિઃશુલ્ક તથા આમંત્રિતો, યજમાનો યોગ કેન્દ્ર સવારે ૬ થી ૭.૩૦ તેમજ શાખા આર્યસમાજના અનુસંધાન પાના નં. ૭ પર

ગુજરાતની આર્યસમાજો દ્વારા વિશ્વ પર્યાવરણ દિન પૂર્ણે સામૂહિક યજ્ઞનું આયોજન કરાશે.

વિશ્વભરમાં પ્રાકૃતિક દરમ્યાન ઉત્તરપ્રદેશ ડભોઈના વાતાવરણ બની રહ્યું છે, માનવ સાંસદ માનનીયશ્રી વિરેન્દ્રસિંહે સમુદાય તેનો ભોગ બની રહ્યો જણાવ્યું હતું કે દરેક સાંસદો છે. પર્યાવરણ પ્રદૂષણથી બચવા પોત-પોતાના સંસદીય ક્ષેત્રોમાં વિવિધ ઉપાયો વિચારાઈ રહ્યાં વૃષ્ટિ યજ્ઞનું આયોજન કરે છે. એકાદ વર્ષ પહેલા સુપ્રીમ તો જરૂર વર્ષા થાય અને કોર્ટે કેન્દ્ર સરકારને પર્યાવરણ યજ્ઞથી પર્યાવરણમાં પણ સુધારો સુધાર અને ઓછા વરસાદના થાય.

ઉપાયો વિચારી તેનો અમલ ગત વર્ષે ઉપરોક્ત કરવા જણાવ્યું હતું. આ વિષય વિષયો મુંબઈ શહેરમાં લગભગ ઉપર લોકસભામાં ચર્ચા તમામ વિસ્તારોમાં આશરે ૧૦૦ કરવામાં આવી હતી. ચર્ચા સ્થળો એક સાથે પર્યાવરણ શુદ્ધિ

યજ્ઞ કરવામાં આવેલ હતો. જેમાં જે તે વિસ્તારના ધારાસભ્યો- સાંસદ સભ્યો સમાજના અન્ય આગેવાનો બહોળી સંખ્યામાં નાગરિકોને આમંત્રણ આપવામાં આવેલ હતું.

મુંબઈની સાથે ગુજરાતની આર્યસમાજોને પણ પ્રાંતીય સભા દ્વારા પ્રેરણા આપવામાં આવી હતી અને ગુજરાતની ઘણી આર્યસમાજોએ તેનો અમલ કર્યો હતો.

ચાલુ વર્ષે પણ ૫ મી જૂનના રોજ પર્યાવરણ દિવસ નિમિત્તે પર્યાવરણ શુદ્ધિ યજ્ઞ દરેક આર્યસમાજો શક્ય તેટલા વધુ સ્થળોએ આયોજિત કરવા અને તેમાં સાંસદ સભ્યો, ધારાસભ્યો તેમજ ધર્મ-સંપ્રદાય, સમાજનાં આગેવાનો અને જાહેર જનતાને ભાગ લેવા આમંત્રણ આપવા વિનંતી. આ આયોજન જાહેર સ્થળોએ કરવું.

આર્યસમાજ કે સિદ્ધાન્ત

ધર્મ - અર્થ - કામ - મોક્ષ કા સાધન સર્વમાન્ય વ સાર્વભૌમિક વૈદિક ધર્મ

- મનમોહન કુમાર આર્ય

આજકલ કિસી મત પ્રવર્તક દ્વારા ચલાયે ગયે મત કો ધર્મ કહને કી પરમ્પરા ચલ પડી હૈ। ધર્મ કિસી વસ્તુ કે ગુણો કો કહતે હૈ જૈસે કિ અગ્નિ કા મુખ્ય ધર્મ યા ગુણ અન્ય વસ્તુઓં વા પદાર્થોં કો અપને તાપ સે જલાના હોતા હૈ। અગ્નિ સે પ્રકાશ બી ઉત્પન્ન હોતા હૈ। દર્શન મેં અગ્નિ કા ગુણ રુપ કો કહા ગયા હૈ। ઈસી પ્રકાર વાયુ કા મૌલિક ગુણ સ્પર્શ તથા જલ કા શીતલતાં હૈ જો ઇનકે ધર્મ હી કહે જાતે હૈ। યહ ઇનકે ગુણ વા ધર્મ સદા ઇનકે સાથ રહતે હૈ। સૃષ્ટિ કે આરમ્ભ સે ૨ અરબ વર્ષ લગભગ વ્યતીત હોને પર બી યહ ગુણ યથાવત્ અર્થાત્ અપરિવર્તનીય હૈ। ભૌતિક પદાર્થોં કી તરહ હી, મનુષ્યોં કે યથાર્થ ગુણ સદ્જ્ઞાન, સદ્કર્મ, સર્વવ્યાપક, સર્વાન્તર્યામી ઈશ્વર કી ધ્યાન, ચિન્તન, મનન દ્વારા સ્તુતિ, પ્રાર્થના દ્વારા ઉપાસના કરના, યજ-અગ્નિહોત્ર કરના, દયા, કરુણા, અંહિસા, પ્રેમ, છલકપટ રહિત જીવન, સત્ય કા પ્રચાર-પ્રસાર વ અસત્ય કા નિવારણ આદિ ગુણ, કર્મ વ સ્વભાવ બી સમી મનુષ્યોં કે સર્વત્ર અર્થાત્ સર્વ ભૂગોલ મેં હોને હોને ચાહિયે। ઇન ગુણોં વ ઇનકે પૂરક ગુણ, કર્મ વ સ્વભાવ કો હી સત્ય ધર્મ કી સંજા દી જા સકતી હૈ। ઈસી પ્રકાર સત્ય બોલના, પરોપકાર કરના, દૂસરોં કી સેવા કરના, વિદ્યાર્જન કરના, માતા-પિતા-આચાર્ય-અતિથિ આદિ કી સેવા કરના, ઈશ્વર કી ભક્તિ વ ઉપાસના કરના, વેદોં વ વૈદિક ગ્રન્થોં કા સ્વાધ્યાય કરના, ન્યાય કરના, પક્ષપાત ન કરના, દુષ્ટોં કે બલ કા ક્ષય કરના, સ્વાસ્થ્યપ્રદ શાકાહારી ભોજન કરના વ સમય પર સોના, જાગના ઓર પ્રાણાયામ વ વ્યાયામ આદિ સે શરીર કો સ્વસ્થ વ નિરોગ રખના, ધાર્મિક સજ્જન લોગોં કી રક્ષા વ સહાયતા કરના, સન્તાનોં કો અછ્છે સંસ્કાર દેના, છુઆછૂત વ ભેદભાવ ન કરના વ દૂસરે કરને વાલોં કો સમજાના વ રોકના આદિ ગુણોં કો હમ માનવ ધર્મ કી સંજા દે સકતે હૈ। સમ્પ્રતિ સંસાર મેં જિતને મત વા ધર્મ હૈ, વહ અપવાદ કો છોડકર ઇન આવશ્યકતાઓં કી પૂર્તિ કરતે હુએ નહીં દોઢતે અલબત્તા સમી બડે-બડે દાવે અર્થાત્ અપની-અપની આત્મ-પ્રશંસા સમી કરતે હૈ। સબ અપને-અપને અનુયાયિયોં કો અપને મત પ્રવર્તક કી શિક્ષાઓં કો આંખે બન્દ કરકે પાલન કરને કા આદેશ વ નિર્દેશ દેતે હૈ। એક આધ કો છોડ કર પ્રાયઃ સમી ખુલે વ ગુપ્ત રુપ સે પ્રચાર કરતે હૈ કિ વહ માન્યતાયેં જૈસી હૈ ઠીક હૈ, ઇસ પર વિચાર નહીં કિયા જા સકતા, ઇન્હેં ઇસી રુપ મેં માનના હી ઇનકે મતાનુયાયી કા પરમ ધર્મ વ કર્તવ્ય હૈ। એસા હી હો રહા હૈ। અપને અપને મત પ્રવર્તક વ ધર્મગુરુ કી આજા કો દેશ, કાલ વ પરિસ્થિતિ કે અનુસાર સંશોધિત રુપ મેં માનને કી કિસી મત કે અનુયાયી કો સ્વતન્ત્રતા નહીં હૈ। વેદ મત સે ઇતર મતોં મેં કિસી બી મત વ સમ્પ્રદાય કે અનુયાયિયોં કો અપને મત કી કિસી માન્યતા પર શંકા કરને વ ઇસકા સમુચિત ઉત્તર વ સમાધાન પાને કા અધિકાર બી નહીં હૈ। યદિ વહ યહ સુવિધા અપને જાની, બુદ્ધિમાન, અનુભવી વ વિવેકી અનુયાયિયોં કો દે દેં તો પૂરી સમ્ભાવના હૈ કિ ઇન મતોં કા અસ્તિત્વ હી ખતરે મેં પડ જાયેગા। ઈસી ઢર સે યહ સુવિધા અન્યાન્ય મતોં કે અનુયાયિયોં કો ઇનકે રહનુમા નહીં દેતે હૈ। યહ સુવિધા અર્થાત્ ધાર્મિક વિષયોં મેં અભિવ્યક્તિ કી સ્વતન્ત્રતા કેવલ વેદ મત વ ઇસકે અનુયાયિયોં કો હી પ્રાપ્ત હૈ।

કાલ-પરિસ્થિતિયોં કે અનુસાર અધ્યયન કર સમીક્ષા કરે ઓર જો અપને મત વ દૂસરે મત મેં પક્ષપાત વ ભેદભાવ કરતી હૈં વ જિસસે કિસી અન્ય મત કે વ્યક્તિયોં કી ભાવનાઓં કો ઠેસ પહુંચતી હૈ, ઇસ માન્યતા પર પુનર્વિચાર કર ઇસે સત્ય વ અસત્ય, હિત વ અહિત, હાનિ વ લાભ આદિ કી દ્રષ્ટિ સે વિચાર કર સંશોધિત વ પરિવર્તિત કરે ઓર યદિ ઇસે હટાના બી પડે તો હટાને પર વિચાર વ નિર્ણય કર સકે। એસા કોઈ ઉદાહરણ હમારે સામને નહીં હૈ। યહ સમી મત-મતાન્તર મધ્યકાલ મેં ઇસ સમય સ્થાપિત વ આરમ્ભ હુએ જબ જ્ઞાન વ વિજ્ઞાન નામ માત્ર કા થા વ ઇસકે વિપરીત અજ્ઞાન વ અન્ધવિશ્વાસોં કી ભરમાર થી। ઇસી કારણ

ક્રમશઃ....

આર્યસમાજ જૂનાગઢ દ્વારા આર્યવીર દળનો પ્રચાર

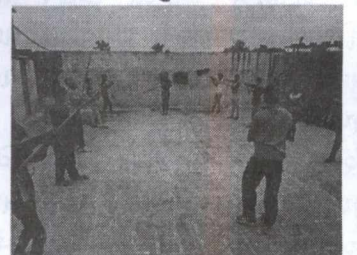

આત્મિક ઉન્નતિનું પ્રશિક્ષણ રક્ષા કઈ રીતે થઈ શકે, મળ્યો. આ પ્રસંગે પ્રવીણાબેન બાળકોને આપ્યું. જેમાં સુરક્ષા વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ વગેરેનું પ્રશિક્ષણ વાઘેલા, હંસાબેન, જાગૃતિબેન સેતુ સોસાયટી અંતર્ગત જૂનાગઢ આપ્યું. જૂનાગઢ ઇન્ટરનેશનલ વગેરે યજ્ઞ કરી ગાયો માટે દાન જિલ્લાના ૪૫૦ તથા પોરબંદર સ્કૂલમાં પણ પ્રાચીન પદ્ધતિથી એકત્ર કર્યું. જે ગૌશાળાને અર્પણ જિલ્લાના ૩૭૫ વિદ્યાર્થીઓને સ્વાસ્થ્ય રક્ષાનું માર્ગદર્શન કરવામાં આવ્યું.

આસન, પ્રાણાયામ સફળતાનો આપ્યું.

આધાર શ્રાદ્ધ વગેરેનું માર્ગદર્શન

એપ્રિલ માસમાં આપી વિદ્યાર્થીઓમાં નવ પ્રેરણા (૨) આર્યસમાજ, જૂનાગઢ દ્વારા આર્યવીર જૂનાગઢના અધિષ્ઠાતા પૂરી પાડી. ત્યાર બાદ પરશુરામ તા. ૨૫ એપ્રિલના રોજ દીપકભાઈ આર્યએ વિવિધ ફાઉન્ડેશનના સભર કેમ્પમાં નંદબાવા દીપાંજલિ યોગ સંસ્થાઓમાં જઈ શારીરિક અને યોગ-પ્રાણાયામ સાથે પર્યાવરણ ક્લાસની બહેનોનો સહયોગ

इस मास के विशिष्ट व्यक्ति

રાજ રામમોહન રાય

- ડૉ. ભવાનીલાલ ભારતીય

રાજા રામમોહનરાયનો જન્મ તા. ૨૨ મે ૧૭૭૨ના રોજ બંગાળમાં એક બ્રાહ્મણ પરિવારમાં થયો હતો. તેમના પિતા વૈશ્ણવ હતા અને માતા શાક્ત (શક્તિ ઉપાસક) હતા. રામમોહનરાય બાળપણથી કુશાગ્ર બુદ્ધિના હતાં. ૧૫ વર્ષની વયે તેમને બંગાળી, સંસ્કૃત, અરબી અને ફારસી ભાષાનું જ્ઞાન થઈ ગયું હતું. કિશોર વયે જ તેમણે ખૂબ ભ્રમણ કર્યું. સન્ ૧૮૦૩ થી ૧૮૧૪ સુધી ઇસ્ટ ઇન્ડિયા કંપનીમાં તેમણે સેવા આપી.

રામમોહનરાયે ઇસ્ટ ઇન્ડિયા કંપનીની નોકરી છોડીને તેઓ રાષ્ટ્ર સેવામાં લાગી ગયા. તેઓએ અનુભવ્યું કે દેશનાં નાગરિકો અંધવિશ્વાસ અને કુરિવાજોમાં ફસાયેલા છે. તેમણે દેશવાસીઓને એમાંથી બહાર લાવવા ઢંઢોળવા શરૂ કર્યાં. બાળવિવાહ, સતીપ્રથા, જાતિવાદ, કર્મકાંડ, પડદાપ્રથા

વગેરે સામે તેમણે આંદોલન શરૂ કર્યું. ઇસાઈ મતનો પ્રસાર ખૂબ વધી રહ્યો હતો. આર્ય ધર્મને ખતમ કરવા જાણે પાદરીઓએ પ્રણ લીધું હતું. સદીઓની બદીઓથી આર્ય ધર્મનું સ્વરૂપ બદલાઈ રહ્યું હતું. ઇસાઈ મીશનરીઓ તેનો લાભ લઈ રહ્યા હતા. આ બધું રામમોહનરાયે જોયું. અને આર્ય ધર્મના આંતરિક શુદ્ધિકરણ અને આર્ય ધર્મ ઉપરના બાહ્ય આક્રમણ એમ દ્વિપક્ષી યુદ્ધ આરંભ્યું.

રાજા રામમોહન રાયના સુધારાવાદી વિચારો અને કાર્યોના કારણે તેમને આધુનિક ભારતના અગ્રણી માનવામાં આવે છે. ભારતીય સામાજિક અને ધાર્મિક પુનર્જાગરણમાં તેમનું મહત્વપૂર્ણ યોગદાન છે.

રામમોહન રાયે સતી થવાનો રિવાજ અને મૂર્તિપૂજાને વિકૃત જમાનાની ઉપજ ગણાવી. રામમોહન રાયને આ યુદ્ધમાં પછાડવા બંગાળનો સમાજ સામે

થયો. પરંતુ રાજા રામમોહનરાય હિંમત ન હાર્યા. આ તરફ ઇસાઈ મિશનરી પણ હયમચી ઉઠયા અને રાજા રામમોહનરાયને યુક્તિ-પ્રયુક્તિઓ તેમજ લાલચોથી

પોતાના વશમાં કરવા પ્રયત્નો આદર્યા. એટલું જ નહીં રામમોહનરાયને તેમના સુધારા આંદોલનના સાથી મિત્રોએ પણ અભિનંદન આપવાના બદલે પથ્થરો વરસાવ્યા. રામમોહનનું હૃદય દ્રવી ઉઠયું.

આવી પરિસ્થિતિમાં સતી પ્રથા પર કાનૂની પ્રતિબંધ માટે ઇસાઈ પ્રચારકોની મદદ લેવી પડી. બંગાળના હિન્દુ પંડિતોએ સતી પ્રથા બંધ કરવાની બ્રિટીશ સરકારની હિલચાલ સામે અરજી કરી. રામમોહનરાય ત્યારે ઈંગ્લેન્ડ હતા. ત્યાંથી તેમણે ખ્રિસ્તી મિત્રોની સહાય લેવી પડી.

રામમોહનરાયે બ્રાહ્મસમાજની સ્થાપના કરી. જેના દ્વારા તેઓ આર્ય ધર્મમાં ઘર કરી ગયેલ સડાઓને દૂર કરવા માંગતા હતાં અને પ્રાચીન વૈદિક ધર્મનો પુનરુદ્ધાર કરવા ઇચ્છતા હતા. તેઓ કહેતા હતા કે મારી લડાઈ બ્રાહ્મણત્વની વિકૃતિ સામે છે. બ્રાહ્મણોની મૂર્તિપૂજા, ધર્મગ્રંથની

આજ્ઞાઓથી વિરૂદ્ધ ચાલવું અને ચલાવવું એ સિદ્ધાંત હીનતા છે. ઇશ્વર એક અને અગમ્ય છે. તેને જ ઓળખવા અને પૂજવા જોઈએ.

ઇસાઈઓની વટાળ પ્રવૃત્તિને ડામવા બ્રહ્મસમાજ દ્વારા કાર્ય આરંભ્યું.

પરંતુ શિક્ષણના પુનઃરચના માટે સતાધીશ અંગ્રેજોએ વિચાર્યું ત્યારે રાજારામમોહન રાયે અંગ્રેજોનું સમર્થન કર્યું. રાજારામમોહન રાય અંગ્રેજોની ચાલને સમજી ન શક્યા. સ્વયં સાચા દેશ ભક્ત હોવા છતાં શાસકોની મેલી મુરાદ ન પામી શક્યાં. તેમના જીવનની આ એક કડ્ડણ ઘટના ગણાય છે.

અંગ્રેજ શિક્ષણના કારણે આર્યજાતિને સર્વથી મોટું એ નુકશાન થયું કે તેના સાચા સાહિત્યનો લોપ થયો. ભારતીયોમાં આર્યધર્મ પ્રત્યે તિરસ્કાર પેદા થયો. જેથી આર્યોની પ્રાચીન માન્યતાઓ હયમચી ગઈ. આર્ય સંસ્કૃતિ, સભ્યતા અને ઇતિહાસમાં મિશ્રણ શરૂ થયું. અને તે કલંકિત

સ્વરૂપને 'સુઘરેલ'નું બિરૂદ પ્રાપ્ત થયું. સૌથી વિશેષ હાનિ તો ઇતિહાસને થઈ. આજે પણ એ શિક્ષણ મેળવેલા કહેવાતા શિક્ષિતો આર્યોને આ દેશના મૂળ નિવાસી માનતા નથી રાષ્ટ્રીય સ્વાભિમાન સ્વદેશી અને સ્વભાષા પ્રત્યે પ્રેમ ઓછો થયો. પ્રેમ ન ન રહ્યો.

દિલ્લીના મોગલ બાદશાહના વકીલ તરીકે રાજકીય દૂત કાર્ય માટે રામમોહન રાય ઈંગ્લેન્ડ ગયા હતા. તેમની પ્રખર વિદ્વતાથી તેમના પ્રત્યે બ્રિટીશ પ્રજામાં માન અને પ્રશંસાની લાગણી જન્મી હતી.

આર્યધર્મ અને આર્ય સંસ્કૃતિના પોષક રાજામોહનરાયનું તા. ૨૭ સપ્ટેમ્બર ૧૮૩૩ રોજ ઈંગ્લેન્ડમાં જ મૃત્યુ થયું. અંગ્રેજ શાસનના પ્રતિબંધોના લીધે તેમના દેહના અગ્નિ સંસ્કાર ન થયા, પરંતુ ખ્રિસ્તી પદ્ધતિએ દફનાવવામાં આવ્યા. રાજા રામમોહનરાયને ખ્રિસ્તનમાં તેમની કબર જોઈને આર્યોના મનમાં કેવા ભાવ પ્રગટ થયા હશે.

સામાજિક સ્વાસ્થ્ય અને યજ્ઞ

હિંદુ સંસ્કૃતિના એક

હવા શુદ્ધ કરવા માટે નથી.

અવિભાજ્ય અંગ તરીકે યજ્ઞના

વપરાતી રાસાયણિક દવાઓ

સંશોધન અને

આરોગ્ય સામેના જોખમોનો પ્રશ્ન

વિશિષ્ટ મહત્વને વૈદિક કાળથી

આધુનિક દૃષ્ટિએ રોગોત્પાદક

પરીક્ષણની બાબતમાં

તો કરતાં દસમા ભાગનો વ્યય કરીને

માન્ય રાખવામાં આવ્યું છે.

જીવાણુનો સંહાર કરી શકશે

આજનો યુગ ખૂબ જ પ્રગતિશીલ

યજ્ઞો દ્વારા શુદ્ધ થઈ શકતી હોય

બ્રાહ્મણોએ યજ્ઞ ક્રિયાને

પરંતુ એ દવા વિપરીત અસરો

છે. આથી સૌ પ્રથમ યજ્ઞમાં

તો તેમાં ફાયદો ન ગણી શકાય

હિંદુ ધર્મના એક ધાર્મિક

માનવ આરોગ્ય માટે ખતરનાક

વપરાતી યાદી લઈને તે સામગ્રી

? કુટુંબના સભ્યો ખોરાક સાથે

કર્મકાંડનું સ્વરૂપ આપીને તેના

પુરવાર થઈ શકે તેમ છે.

વિશે પરીક્ષણ થવું જરૂરી છે.

બસો ગ્રામ ધી ખાય અને તેનાથી

પર ભાર મુક્યો ત્યારથી જ યજ્ઞ

જંતુનાશક દવાઓના અતિશય

ઉદાહરણ તરીકે ઘી, અગર, તલ,

તેના સ્વાસ્થ્યને જે લાભ થાય

પાછળ સાચી ભાવના બાબત

ઉપયોગ સામે પણ ચેતવણી

ગુગળ, વાવડીંગ જેવા દ્રવ્યોનો

છે તે બસો ગ્રામ ધી જો હવન

ગેરસમજ શરૂ થઈ, પશુ યજ્ઞના

આપવાનું શરૂ થયું છે.

અત્યંત દૂષિત હવામાં અગ્નિમાં

દ્વારા વાયુને શુદ્ધ કરીને રોગના

આરંભ સાથે જૈન અને બૌદ્ધ

હવામાં ન નહીં.

હોમીને તેનો ધુમાડો હવામાં કઈ

કુટુંબનો બચાવી શકે તો તે પણ

ધર્મોએ તેના વિરોધ શરૂ કર્યો.

શુદ્ધિકરણના વિચારને કેન્દ્રમાં

રીતે ફેલાય છે. હવા અશુદ્ધિ

ધીનો સદુપયોગ જ ગણાય. આને

આધુનિક યુગમાં પણ યજ્ઞના

રાખીને શરૂ થયેલી પ્રથા આ

અને જંતુઓને કેટલા પ્રમાણમાં

વ્યય ગણવા પાછળની દૃષ્ટિ

વિરોધ પાછળના કારણ તેને

સંદર્ભમાં પણ એક વિચારણીય

નષ્ટ કરી શકે છે. તેનું પરીક્ષણ

અજ્ઞાન અથવા પૂર્વગ્રહથી ભરેલી

નિરર્થક ધાર્મિક કર્મકાંડ

બાબત બની શકે છે.

થવું જરૂરી છે. ઉપરાંત શ્વાસ

છે તેમ માનવું અનુચિત નથી.

ગણવામાં આવે છે. તે છે.

યજ્ઞક્રિયામાં બે બાબતો

દ્વારા આમાંના પ્રત્યેક દ્રવ્યોનો

જાહેર યજ્ઞો દ્વારા માનવ

વર્તમાન યુગમાં ચીજવસ્તુઓની

મહત્વની છે. પ્રથમ તો

ધુમાડો જાય તો કેવી અસર કરે

સમૂહને આકર્ષી શકાય છે.

અછત અને ગરીબીથી

નિત્યક્રમના એક ભાગ તરીકે

છે તેના પણ પ્રયોગો થવા જરૂરી

આજ અનેક કારણોસર માનવ

વ્યાપકતાને કેન્દ્રમાં રાખીને

કરવાના દૈનિક યજ્ઞનો વિચાર

છે. આવા પ્રયોગો પછી જો એમ

સમૂહો એકઠા થાય છે. રાજકીય

યજ્ઞમાં સામગ્રીની નિરર્થક

થયો છે. આ યજ્ઞ પ્રત્યેક ઘર

જણાય કે આ હવનવિધિ હવાને

સંમેલનો, મનોરંજનના મેળાઓ,

બરબાદી ગણીને તેનો વિરોધ

અને તે દ્વારા મહત્વનાઓની હવા

શુદ્ધ કરીને માનવ આરોગ્ય માટે

ફિલ્મ શો આ બધામાં એકઠી

કરાય છે. પરંતુ યજ્ઞ પાછળ

શુદ્ધ કરે છે. તહેવારો અને ઋતુ

ઉપકારક છે તો યજ્ઞને માત્ર

થતી મેદનીમાં પરસ્પર બંધુત્વ

સ્વાસ્થ્યની એક અત્યંત કીમતી

અનુસાર જાહેર મહાયજ્ઞોના

ધાર્મિક કર્મકાંડ માની ફગાવી

અને વિશાળ ભાવનાની

સમજ રહેલી છે. હવામાંના

વિચાર પાછળ સમગ્ર વસવાટના

દેવાના પૂર્વગ્રહમાંથી મુક્ત બની

મનોવૃત્તિ પૂરી વિકસી શકશે

પ્રદૂષણનો પ્રશ્ન આજના

વિસ્તારના વાયુ મંડળને શુદ્ધ

તેની ફરી પ્રતિષ્ઠા કરવી જરૂરી

નહિ. જ્યારે ધર્મને કેન્દ્રમાં રાખી

ઔદ્યોગિક યુગમાં એક ગંભીર

કરવાની ભાવના છે.

છે.

નીચે પણ સાંત્વિક

આંતરરાષ્ટ્રિય સમસ્યા બની

હવામાંના શુદ્ધિકરણનું

આપણા સૌનો અનુભવ

નથી.

ગઈ છે. પ્રાચીન સમયમાં

કાર્ય યજ્ઞમાં હોમાતાં દ્રવ્યો દ્વારા

છે કે ઘરમાં થતો ધીનો દીવો

મનોવૃત્તિયુક્ત બની શકશે.

આજના જેટલી વિકટ ન હતી.

થાય છે તે બીજી મહત્વની

અગર-ગુગળનો ધૂપ વાતાવરણને

કુટિલ મત્સદ્વીગીરીવાળા રાજકીય

પરંતુ હવામાન બગાડ કરતા

બાબત છે. યજ્ઞોમાં હોમાતા

પવિત્ર અને પ્રસન્ન બનાવી શકે

મિલનો કે માત્ર મનોરંજનને

કેટલાંક પરિબળોનો પરિચય

દ્રવ્યો સુગંધી, જંતુનાશક અને

છે. સુગંધિત અગરબત્તીના

કેન્દ્રમાં રાખી એકઠાં થતાં માનવ

હતો જ.

દુર્ગન્ધને દૂર કરે તેવાં હોય છે.

વાતાવરણમાં મન એક પ્રકારની

સમૂહો કરતા યજ્ઞના નિમિત્તે

પ્રાણીઓ ઉચ્છવાસાં

જ્યારે અગ્નિમાં હોમ કરાય છે

હળવાશ અને ખુશી અનુભવે

એકઠાં થતાં ધાર્મિકવૃત્તિથી

મળ, મૂત્ર, પ્રસવેદ, વનસ્પતિ

ત્યારે આ સામગ્રી અતિશય

છે. આ પ્રથા તે યજ્ઞ પ્રક્રિયાનું

પ્રેરાતા માનવસમૂહ અયોગ્ય તો

દ્વારા હવાનો બગાડ અને

સુક્ષ્મ બનીને વાયુ મંડળમાં

સંક્ષિપ્ત સ્વરૂપ છે. યજ્ઞોને

નથી જ.

ધુમાડો આ બધાં કારણોથી

પ્રસરી જાય છે. તે દ્વારા હવાની

સ્વાસ્થ્ય માટે ઉપકારક અને

યજ્ઞો ભલે તેના પ્રાચીન

હવા દૂષિત બને છે. દૂષિત

અશુદ્ધિ, હાનિકારક કીટાણુઓ

વાયુના શુદ્ધિકરણ માટે જરૂરી

સ્વરૂપ મુજબ ચાલુ રાખવા

હવા આરોગ્ય માટે હાનિકર્તા

અને દુગ્રન્ધ નાશ પામે છે.

માનવામાં કોઈ અતિશયોક્તિ

યોગ્ય ન હોય પણ તેને

છે. વનસ્પતિનો કોહવાટ,

આજના જંતુનાશક દ્રવ્યો માનવ

નથી.

સંશોધનનો વિષય બનાવીને

બંધિયાર પાણી વગેરે પણ

શરીરને નુકસાન કરે છે. જ્યારે

યજ્ઞ દ્વારા હવાના શુદ્ધિ માટે

બગાડનો પ્રશ્ન પણ નિરર્થક છે.

હવાને દૂષિત કરે છે. આ

જો યજ્ઞ દુષિત હવાને દૂર કરીને

માનવ આરોગ્ય માટે ઉપકારક

જણાય તો તેના વિકાસને

દૃષ્ટિએ યજ્ઞો ઘણા મહત્વના

સામગ્રી માનવ શરીર માટે પણ

માનવ આરોગ્ય માટે ઉપકારક

પ્રોત્સાહન આપવું તે સાચી

છે. વર્તમાન યુગમાં તો ઉદ્યોગો

ઉપકારક અસર કરીને મનને

નીવડતા હોય તો તેમાં હોમાતા

સામગ્રીને કઈ રીતે બગાડ માની

અને વાહનવ્યવહારની અતિશય

પ્રસન્ન કરે છે.

સામગ્રીને કઈ રીતે બગાડ માની

વૈજ્ઞાનિક સમજ ગણાશે.

વૃદ્ધિએ પણ શુદ્ધિકરણની

વર્તમાન સમયમાં યજ્ઞને

શકાય? આજે જંતુનાશક દવા

પર્યાવરણનું

સમસ્યાને ઘણી મહત્વની

જૂનવાણી નિરર્થક પ્રથા ગણીને

પાછળ ખર્ચાય છે. છતાં હવાની

જતન કરો.

બનાવી દીધી છે.

તેને ઉડાડી મુકવાની વાત યોગ્ય

શુદ્ધિનો પ્રશ્ન અને માનવ

જિજ્ઞાસા - સમાધાન

- આચાર્ય સોમદેવ આર્ય

ગતાંકથી ચાલુ....

કોઈ ખાસ સમુદાયની રક્ષા કે દુષ્ટોના નાશ માટે પરમાત્મા કોઈ વિશેષ જીવ-આત્માને એકલે છે, તેવું પણ નથી. આ કલ્પના પણ અવતારવાદીઓની છે. પરમાત્માનો જીવ આત્માને તેના કર્મનુસાર જન્મ આપે છે. જે જીવ આત્મા વિશેષ સંસ્કારયુક્ત હોય છે. તે જગતના કલ્યાણ અને દુષ્ટોનો નાશ કરવામાં પ્રવૃત્ત થાય છે. એમ કરવાથી પરમાત્મા તેને આનંદ-ઉત્સાહ વગેરે આપે છે, પરંતુ એવું ક્યારેય નથી હોતું કે પરમાત્માએ કોઈ ખાસ જીવ-આત્માને આ કાર્યમાં લગાડેલ હોય. જો એમ માનીશું તો જીવની સ્વતંત્રતા નહીં રહે. એવું માનવાથી સિદ્ધાન્તની હાનિ થશે. કર્મફળ વ્યવસ્થાની સિદ્ધિ નહીં થઈ શકે. જો કોઈ આત્મા કોઈ સમુદાયની રક્ષા કરે તો દોષી ગણાશે કારણ કે એવું ક્યારેય ન બની શકે કે પૂરા સમુદાયમાં બધા જ લોકો એક સરખા ધર્માત્મ હોય, તે સમુદાયમાં અધર્મી લોકો પણ હોય શકે. એવાં લોકો સમુદાયમાં હશે તો તેની રક્ષા પણ કરવી પડશે. જે ન્યાય ન કહેવાય. પરમાત્મા ન્યાયકારી છે, તેના દ્વારા મોકલેલ આત્મા એ પણ ન્યાય કરવો જોઈએ. જે તે કરી શકશે નહીં.

મોટાભાગના લોકોની માન્યતા છે પરમેશ્વર કોઈ આત્માને મોકલતો નથી, પરંતુ પોતે જ જન્મ લે છે. અવતાર લઈને તો પરમાત્મા સજ્જનોનું રક્ષણ અને દુર્જનોનો નાશ કરે છે. આ પ્રકારની માન્યતા પણ ઇશ્વરના રૂપથી વિપરીત, વેદ-શાસ્ત્રની પ્રતિકૂળ છે. કારણકે ઇશ્વર વિભુ છે, અનંત છે. તે અનંત પ્રભુ આ નાનકડા શરીરમાં શા માટે આવે? પરમેશ્વર જન્મ - મરણથી દૂર છે. તેથી

શરીર ધારણ કરીને જન્મ-મરણના ચક્રમાં કઈ રીતે ફંસાય? પરમેશ્વરને અવતાર માની લેવાથી આ પ્રકારની અનેક દોષયુક્ત બાબતનો સ્વીકાર કરવો પડશે.

અવતારવાદીઓ અવતાર માનવા માટે મુખ્ય આધાર આ બે શ્લોકોને લે છે. યદા યદા હિ ધર્મસ્ય ગ્લાનિભવિતિ ભારતા અખ્યુત્થામધર્મસ્ય તદાત્માનં સૃજામ્યહમ્ પારિત્રાણા સાધૂનાં વિનાશય ચ દુષ્કંતામ્ ધર્મ સંથાપનાર્થાય સંભવામિ યુગે યુગે

આ શ્લોકોમાં અવતાર લેવાના કારણો બતાવ્યા છે કે જ્યારે-જ્યારે ધર્મની હાનિ થશે. ત્યારે - ત્યારે ધર્મના ઉત્થાન અને અધર્મના નાશ માટે તથા શ્રેષ્ઠોના પરિત્રામ રક્ષા અને દુષ્ટોના નાશ માટે ઇશ્વર અવતાર લે છે. હવે અહીં એ વિચારવા જેવું છે કે પરમાત્માએ શરીર ધારણ કર્યા વિના આટલું વિશાળ બ્રહ્માંડ રચી લીધું, આપણું અને સર્વ પ્રાણીઓના શરીરની રચના કરી તે પરમાત્માને અમુક નગણ્ય, દુષ્ટ વ્યક્તિઓને મારવા માટે શરીર ધારણ કરવું પડે છે એ બુદ્ધિમાં ન ઉતરે તેવી વાત છે. આનાથી તો ઇશ્વરપણું ન રહેતા ઇશ્વરની લઘુતા સિદ્ધ થાય છે. જો પરમાત્માએ આવું કરવું હોય તો શરીર વિના પણ કરી શકે છે. કારણ કે તો પૂર્ણ સમર્થ છે.

ગીતાના ઉપરોક્ત શ્લોકોમાં અવતાર લેવાનો હેતુ આપણે જોયો, હવે દેવી ભાગવત પુરાણમાં અવતારનો હેતુ જોઈએ દેવી ભાગવતમાં લખ્યું છે- શપામિ ત્વાં દુરાચરં કિમન્યત્ પ્રકરોમિતો વિધુરોહં કૃતઃ પાપ ત્વયઢહં શાપકારણાત્ અવતારા મૃત્યુલોકે સન્તુ મચ્છાપસંભવાઃ પ્રાપો ગર્ભભવં દુઃખ ભુક્ષ્વ પાપાજ્જાર્દના

દેવી ભાગવતનાં આ શ્લોકમાં અવતારનું કારણ ધર્મની રક્ષા અને

અધર્મના નાશ માટે નથી કહ્યું, પરંતુ ભૃગુનો શાપ કહ્યો છે અર્થાત્ મહર્ષિ ભૃગુને તેના દુરાચારના કારણે શાપ આપ્યો. ઋષિના શાપના પ્રભાવથી વિષ્ણુનો મૃત્યુ લોકમાં અવતાર થયો. ગીતા અને દેવીપુરાણના ઇશ્વરના અવતાર લેવાના કારણોમાં પરસ્પર વિરોધ છે. આગળ જુઓ.

બૌદ્ધરૂપસ્ત્વયં જાતઃ કલૌ પ્રાપ્તે મયાનકે વેદધર્મપરાયન્ દિપાન્ મોહયામાસ વીર્યવાન્ નિર્વેદા કર્મરહિતાસ્ત્રવર્ણા તમાસાન્તરે અહીં અવતારનું કારણ ગીતા કરતાં સર્વથા ઉલ્ટું કહ્યું છે. ગીતા અવતારનું કારણ ધર્મના રક્ષણનું ગણાવે છે, તો અહીં ધર્મનો નાશ કરવા માટે અવતાર લેવાનું જણાવેલ છે, અર્થાત્ ભાગવતપુરાણ કહે છે કે - ભગવાને બુદ્ધનો અવતાર લઈને ઉપદેશ આપીને લોકો નાસ્તિક બનાવ્યા તથા વેદ માર્ગનો નાશ કર્યો. અવતારવાદીઓના ગ્રંથો પરસ્પર વિપરીત કથન કરે છે.

વાસ્તવમાં તો ઇશ્વરના કોઈ પણ રૂપમાં જન્મ લેવાની કલ્પના જ યુક્તિ અને શાસ્ત્રની વિરૂદ્ધ છે, કારણકે ઇશ્વરને કોઈ પણ પ્રકારના સહારાની જરૂર નથી, પછી તે આશરો શરીરનો હોય કે અન્ય કોઈ પ્રાણીનો. પરમેશ્વર પોતાના તમામ કાર્ય કરવામાં સમર્થ છે, તેને કોઈ અવતાર લેવાની જરૂર નથી.

વેદ માં ઇશ્વરને કહ્યું. અકાયમવ્રણમસ્નાવિર્મ છે. તે પરમાત્મા સૂક્ષ્મ અને સ્થૂળ શરીરના બંધનોથી રહિત છે, અર્થાત્ ઇશ્વર આવા બંધનોમાં પડતો નથી. શ્વેતાશ્વર ઉપનિષદમાં ઋષિએ કહ્યું- વેદાહમેતરજરં પુરાણં સર્વાત્માનં સર્વગતં વિભુત્વાત્ જન્મનિરોધં પ્રવદતિ યસ્ય બ્રહ્મવાદિનાં હિ પ્રવદન્તિ નિત્યમ્

અર્થાત્ તે પરમેશ્વર અજર છે, પુરાતન (સનાતન) છે, સર્વાન્તર્યામી છે,

અનુસંધાન પાના નં. ૬ પર

આવો, પરિચય કરીએ મહર્ષિ દયાનંદ રચિત ગ્રંથોનો...

મહર્ષિ દયાનંદના શાસ્ત્રાર્થ - ગતાંકથી ચાલુ...

નામ	: જાલંધરનો વાદ-વિવાદ
પ્રતિપક્ષી શાસ્ત્રાર્થી	: મૌલવી અહમદ હુસેન (ઉર્દૂ વલી મુહમ્મદ તપાખી)
સ્થાન	: જાલંધર
સમય	: સંવત્ ૧૯૩૪, આસો વદ - ૨ (તા. ૨૪ સપ્ટેમ્બર ૧૯૭૭)
પ્રકાશન	: સોમવાર સવારે ૭.૦૦ કલાકે
વિષય	: 'પંજાબી પ્રેસ', 'આર્ય દર્પણ' અને 'વજીરે હિન્દ' માં ક્રમશઃ ત્રણ વખત છપાયો અને ત્યાર બાદ લાહોર અને અમૃતસર આર્યસમાજે હિન્દી ભાષામાં છપાવ્યો.
	: પુનર્જન્મ અને કરામાત

મહિલા યોગ જાગૃતિ શિબિર (માત્ર ૧૫ થી ૪૦ વર્ષની મહિલાઓ માટે) વાનપ્રસ્થ સાધક આશ્રમ, આર્યવન, રોજડ

વાનપ્રસ્થ સાધક આશ્રમ, આર્યવન, રોજડ ખાતે આગામી તા. ૮ થી ૧૧ જૂન ૨૦૧૭ સુધી ૪ દિવસના મહિલા યોગ જાગૃતિ શિબિરનું આયોજન કરવામાં આવેલ છે. શિબિરાર્થીએ તા. ૭ જૂનના સાંજે ૪ સુધીમાં શિબિર સ્થળે પહોંચવાનું રહેશે. સમાપન તા. ૧૧ જૂનના રોજ બપોરે ૧ વાગ્યે થશે.

શિબિરમાં ધ્યાન યોગની સાથે યમ-નિયમ, આસન, પ્રાણાયામ વગેરે અનેક વિષયોનું માર્ગદર્શન આપવામાં આવશે. તેમજ પરિવારમાં પ્રેમ, શ્રદ્ધા, વિશ્વાસ, ત્યાગ-તપસ્યા વગેરે ગુણવાળા ગૃહસ્થનું નિર્માણ કરી તેને સ્વર્ગ સમાન બનાવવાનું વ્યવહારિક જ્ઞાન પણ આપવામાં આવશે.

શિબિરની દિનચર્યા સવારના ૫-૦૦ થી રાત્રિના ૮.૩૦ સુધીની રહેશે. ભાગ લેવા માટે તા. ૧ જૂન સુધીમાં નોંધણી કરાવવાની રહેશે. તેમાં શિબિર શુલ્ક રૂ. ૫૦૦/- રહેશે. ઓછામાં ઓછા ૧૦ ધોરણ સુધીનો અભ્યાસ કરેલને પ્રવેશ મળશે.

શિબિરમાં શ્રીમતી જયાબેન પટેલ, શ્રીમતી રાજ મલ્હોત્રા, આચાર્ય શીતલબેન વગેરે દ્વારા પ્રશિક્ષણ આપવામાં આવશે.

પૂ. સ્વામી સત્યપતિજી અને આચાર્ય જ્ઞાનેશ્વરજીની પ્રેરણા અને આશીર્વાચનનો લાભ મળશે.

ગુજરાતની આર્યસમાજોના અધિકારીઓ અને સભાસદો માટે જૂન માસમાં ચિંતન શિબિરનું આયોજન

ગુજરાત પ્રાંતીય આર્ય પ્રતિનિધિ સભા દ્વારા દર વર્ષે ચિંતન શિબિરનું આયોજન કરવામાં આવે છે. તદ્દનુસાર આર્યસમાજના પદાધિકારીઓ, સદસ્યો માટે આગામી તા. ૬-૭-૮- જૂન ૨૦૧૭ મંગળ, બુધ, ગુરુ (ત્રિ દિવસીય) ચિંતન શિબિર યોજવામાં આવશે. શિબિરમાં આધ્યાત્મિક, સૌદાન્તિક, સાંગઠનિક વિષયને કેન્દ્રમાં રાખી વિદ્વાનો દ્વારા માર્ગદર્શન પૂરું પાડવામાં આવશે.

શિબિર સ્થળ : ૧૦૦ એકર (શ્રી સુરેશચંદ્ર આર્યનું ફાર્મ હાઉસ), વિઠીયા ગામ પાસે, નળ સરોવરના રસ્તે (સાણંદથી ૧૩ કિ.મી.) તા. સાણંદ, જિ. અમદાવાદ

શિબિર અંગેની જાણકારી અલગ પરિપત્રથી દરેક આર્યસમાજોને મોકલવામાં આવશે.

- હસમુખ પરમાર (સભામંત્રી)

શિબિર શુલ્ક ૫૦૦/- નીચેના બેંક ખાતામાં જમા કરાવવાના રહેશે.

નામ : ક્રિયાત્મક યોગ પ્રશિક્ષણ શિબિર - ૨૦૧૭

ખાતા નં. 01790100018052

બેંક : બેંક ઓફ બરોડા, ધનસુરા (જિ. અરવલ્લી)

IFSC NO. BARB0DHASU

અનુસંધાન પાના નં. ૫ પરનું ચાલુ...

જિજ્ઞાસા સમાધાન....

વિભુ અને નિત્ય છે. બ્રહ્મવદી સદાય તેની પ્રશંસા કરે છે, તે ક્યારેય જન્મ લેતો નથી.

ઉપરોક્ત તમામ પ્રમાણોથી એ સિદ્ધ થાય છે કે પરમાત્મા દરેક જીવને તેના કર્માનુસાર ભોગ ભોગવવા માટે શરીર, સમુદાય વગેરે આપે છે, નહીં કે પોતાની ઇચ્છાથી કોઈનો નાશ કરવા કે કોઈની રક્ષા કરવા કોઈ જીવને મોકલે છે, અને એ જ રીતે પોતે પણ અવતાર લઈને આવું કોઈ કાર્ય કરતો નથી. અર્થાત્ શરીર ધારણ કરીને કોઈનું રક્ષા કે કોઈનો નાશ કરતો નથી.

(ખ) ઇશ્વર સર્વશક્તિમાન હોવાનો અર્થ એ નથી કે તે કંઈ પણ કરે, કે બધું જ કરે સારાંશ એ છે કે ઇશ્વર બધું જ કરી શકતો નથી. ઇશ્વર શુદ્ધ-પવિત્ર છે સર્વજ્ઞ છે. સદાય પોતાના નિયમોનું પાલન કરવાવાળો છે. ઇશ્વર પોતાના નિયમોનું ઉલ્લંઘન કરે નહીં.

આ અંગે મહર્ષિ દયાનંદ પ્રશ્નોત્તરરૂપમાં લખે છે -

પ્રશ્ન : ઇશ્વર સર્વશક્તિમાન છે કે નહીં ?

ઉત્તર : છે, પરંતુ સર્વશક્તિમાનનો અર્થ છે કે ઇશ્વર પોતાનું કામ અર્થાત્ ઉત્પત્તિ, પાલન, પ્રલય વગેરે અને બધાં જીવોનાં પુણ્ય-પાપની યથાયોગ્ય વ્યવસ્થા કરવામાં કોઈની થોડી પણ સહાયતા નથી લેતો, એટલે કે પોતાના અત્યંત સામર્થ્ય વડે જ પોતાનાં તમામ કામ પૂર્ણ કરી લે છે.

પ્રશ્ન : અમે તો એવું માનીએ છીએ કે ઇશ્વર જે ઇચ્છે તે કરી શકે છે, કારણ કે તેમની ઉપરી કોઈ નથી. તો તમને પૂછીએ છીએ કે પરમેશ્વર પોતાને મારી શકે, અનેક ઇશ્વર બનાવી શકે, પોતે અવિદ્વાન થઈને ચોરી, વ્યાભિચારાદિ પાપ કર્મ કરીને દુઃખી પણ થઈ શકે ? આ બધા ઇશ્વરનાં ગુણ-કર્મ-સ્વભાવથી વિરુદ્ધ છે, આથી તમારું એમ કહેવું છે કે તે બધું જ કરી શકે છે. એ ક્યારેય બંધ બેસી શકે નહીં. આથી સર્વશક્તિમાનનો અર્થ અમે જે કહ્યો, તે જ બરાબર છે.

અહીં મહર્ષિની આ વાતોથી સ્પષ્ટ થાય છે કે ઇશ્વર પોતાની ગુણ-કર્મ-સ્વભાવની વિરુદ્ધ ક્યારેય કંઈ કરતો નથી કહી શકતો નથી.

અવૈદિક માન્યતાઓ ધરાવનાર પૌરાણિક કે કુરાન, બાઈબલવાળા ઇશ્વર સર્વશક્તિમાન હોવાનો અર્થ તે કરે ન કરે કે બધું જ કરે એમ માને છે. જ્યારે ઇસાઈ, મુસલમાન ઇસામસીહ કે મુહમ્મદ સાહેબ ઉપર ઇમાન રાખવાની વાત કરે છે તો તેનો હેતુ ગુન્હા માફ કરી દે છે, કારણકે તે ઇશ્વર (ખુદા) જે ઇચ્છે છે તે કરી શકે છે, તે ગુનેગારોને માફ પણ કરી શકે છે અને નિર્દોષને સજા પણ કરી શકે છે. એમની માન્યતા છે કે જ્યારે આપણે સામાન્ય માણસ પણ કોઈની ભૂલને માફ કરી શકીએ છીએ તો આપણાં કરતા મોટા ખુદા શા માટે માફ ન કરી શકે ? તેઓ એટલું સમજતા નથી કે ઇશ્વરની મોટાઈ કાનૂન-સૃષ્ટિનાં નિયમો તોડવામાં નથી, તરંતુ સ્વયં તેનું પાલન કરવામાં છે, અને અન્ય વડે પણ નિયમ પાલન કરાવવામાં છે. જો નિયામક જ નિયમોનું ઉલ્લંઘન કરવા લાગે તો તે નિયામક ક્યાંથી રહે ?

આથી પરમેશ્વરે સૃષ્ટિની આદિમાં જે સંવિધાન બનાવીને આપ્યું, તેનું ઉલ્લંઘન ન તો સ્વયં કરે છે કે ન કરી શકે છે, કે ન તો તેની પ્રજા કરે છે, ન કરી શકે છે. સૃષ્ટિ (નિયમો)થી વિપરીત પરમાત્મા કંઈ પણ કરતો નથી કરી શકતા નથી. આથી એમ કહેવું સંપૂર્ણ અસંગત છે કે ઇશ્વર બધું જ કરી શકે છે, કારણ કે તે સર્વશક્તિમાન છે.

દે		ભિ	મા				ભિ		ન
અ		પ	ક			જો	પ		ત
	નુ	ચ				થા		ગ્ય	
	ચા		કુ	લ		દં		ની	ય
પા			ળા		કૃ		સા		ર
શ્રે		ચા	ર		જ		પ્રી		ણ
પો		ણી		ત્ર		અ		હો	ત્ર
પ્ર		તા		ત્ર			ભ		જ
	ભ		ક્ષ		યુ	કત			શ્ય
વે		દ્ય		ન		સ		ત	વ્ય

ડાબી બાજુએ આપેલ કોઠામાંથી નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ઉકેલ શોધો.

૧. સત્યાર્થ પ્રકાશ સ. ૩ પાના નં. ૨૦ થી ૨૫.

વૈચારિક ક્રાંતિ
માટે
સત્યાર્થ પ્રકાશ
વાંચો.

આ માસના શબ્દકોઠાનો ઉકેલ આવતા અંકે આપવામાં આવશે, તારીખ ૨૫ સુધીમાં સાચો જવાબ મોકલનારનાં નામ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે.

અનુસંધાન પાના નં. ૧ પરનું ચાલુ...

રામનવમી પર્વ

અનુસંધાન પાના નં. ૧ પરનું ચાલુ...

૧૪૩મો સ્થાપના

દરમ્યાન નિયમિત ચલાવવામાં આવે છે. હાલમાં તા. ૧-૪-૨૦૧૭ થી તા. ૫-૪-૨૦૧૭ પાંચ દિવસીય ધ્યાન યોગ શિબિર આણંદના જાણીતા હાડવૈદ યોગાચાર્યશ્રી સુરેશચંદ્ર ભટ્ટના માર્ગદર્શન હેઠળ સંપન્ન કરવામાં આવી. જેનો શહેરીજનોએ મોટી સંખ્યામાં લાભ લીધો હતો. તેમ જણાવી રામ નવમી પર્વ સૌને ભગવાન શ્રી રામના જીવનમાંથી પ્રેરણાદાયક અને જેનાથી માનવ જીવન સફળ અને તેવી શુભેચ્છા પાઠવી હતી. તથા સંસ્થા દ્વારા ચાલતા યોગ કેન્દ્રમાં નિયમિત આવી શારીરિક, માનસિક અને આધ્યાત્મિક લાભ લેવા આહવાન કર્યું હતું. તેમજ હાજર સૌનો સંસ્થાવતી આભાર વ્યક્ત કર્યો હતો.

ત્યાર બાદ શાંતિપાઠ, જયઘોષ કરીને કાર્યક્રમની પૂર્ણાહુતિ કરવામાં આવી હતી. ત્યાર બાદ સૌએ મળીને પ્રીતિભોજન લીધું હતું.

સમગ્ર કાર્યક્રમ સંસ્થાના કનકસિંહજી વાઘેલા તથા માનદ્ મંત્રીશ્રી આર્કિ. અશોકભાઈ પટેલની દેખરેખ હેઠળ સફળતાપૂર્વક સંપન્ન થયો હતો.

દેવતાઓને વિધર્મીઓ અપમાનિત કરે છે. જેનો પ્રયત્ન કોઈ કથાકારો આપતા નથી. માત્ર આર્યસમાજ જ હિન્દુ સમાજને અપમાનિત થતો બચાવીને તેમાં વ્યાપી અવિદ્યા છોડાવી શકે છે.

આ પ્રસંગે આર્યસમાજ, હાથીખાના રાજકોટ દ્વારા પ્રકાશિત અને સમાજના મંત્રી પ્રવીણભાઈ ઠાકર દ્વારા અનુવાદિત 'દયાનંદ સિદ્ધાન્ત ભાસ્કર' પુસ્તકનું વિમોચન કરવામાં આવેલ હતું.

આર્યસમાજ રાજકોટના વયોવૃદ્ધ આર્યોનું સન્માન તેમજ સદસ્ય સંતાનોની શૈક્ષણિક સિદ્ધિ બદલ સંતાનોને પુસ્કાર વિતરણ કરવામાં આવેલ હતા.

કાર્યક્રમમાં સૌરાષ્ટ્રની આર્યસમાજો જામનગર, પોરબંદર, જૂનાગઢ, ટંકારા વગેરેથી આર્ય ભાઈ-બહેનો બહોળી સંખ્યામાં પધારેલ હતાં. તેઓનું સ્વાગત આર્યસમાજના પ્રમુખ રણજીતસિંહ પરમારે કર્યું હતું.

આર્યસમાજ રાજકોટ દ્વારા પુસ્તક પ્રદર્શન - વેચાણ

રાજકોટ સ્થિત કર્મયોગી એજ્યુકેશન ઝોન તથા જિલ્લા વિવિધલક્ષી મહિલા કેન્દ્ર રાજકોટ દ્વારા EXPO-2017 નું આયોજન ૨૬-૨૭-૨૮ એપ્રિલના કરવામાં આવેલ. આ કાર્યક્રમમાં જ્ઞાન-વિજ્ઞાન પ્રદર્શન, સર્વરોગ નિદાન કેમ્પ તથા પુસ્તક પ્રદર્શન સહિત કુલ ૬૫ પ્રદર્શન / કાર્યક્રમ રાખવામાં આવેલ હતાં. જેમાં આર્યસમાજ હાથીખાના, રાજકોટે પણ ભાગ લીધો હતો અને વૈદિક સાહિત્યનું પ્રદર્શન ક્રમ વેચાણ રાખવામાં આવેલ હતું. જેનું ઉદ્ઘાટન સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીના સેનેટ સભ્યશ્રી ડોડિયા સાહેબ દ્વારા કરવામાં આવેલ હતું. કર્મયોગી સંસ્થાના સંચાલક ડૉ. શાંતિભાઈ વીરડિયાએ સૌનું સ્વાગત કર્યું હતું.

વિદ્યાર્થી અને વાલીગણ બહોળી સંખ્યામાં આ પ્રદર્શન નિહાળવા પધાર્યા હતા અને વૈદિક સાહિત્ય, યજ્ઞકુંડ વગેરેથી પ્રભાવિત થયા હતા તેમજ ખરીદી કરી હતી.

શબ્દકોઠાનો એપ્રિલ - ૧૭ નો ઉકેલ

સ	ર્વ	વ્યા	પ	ક		રા	મા	ય	ણ
રા	મ	રા	જ્ય		સ	ત્યા	ચ	ર	ણ
સ	ત્યા	ર્થ	પ્ર	કા	શ		અ	વ	ધ
આ	ર્થ	વ	ર્ત		ગુ	ણ	ગ્રા	હ	ક
કિ	ચા	કૌ	શ	લ		ક	ર્મ	ભૂ	મિ
મો	હ	ના	અ		વૈ	રા	ગ્ય	વા	ન
ય	થે	જા	ચા	ર		નિ	રા	કા	ર
પ્ર	તિ	પા	દિ	ત		દે	હ	ધા	રી
ધ	ર્મ	લ	ક્ષ	ણ		પાં	ડિ	ત્ય	
લૌ	કિ	ક			પ	ર	મા	નં	દ

આર્યવિનય

મહર્ષિ દયાનંદ સરસ્વતી

અહાનિ શં ભવન્તુ નઃ શં શ રાત્રીઃ પ્રતિ ધીયતામ્ ।

શન્નોઽન્દ્રાગ્ની ભવતામવોભિઃ શન્નોઽન્દ્રાવરુણા રાતહવ્યા ।

શન્નોઽન્દ્રાપૂષણા વાજસાતૌ શમિન્દ્રાસોમા સુવિતાય શંયોઃ ।

યજુર્વેદઃ ૩૬.૧૧ ॥ ૨૩ ॥

વ્યાખ્યા : હે ક્ષણ આદિ કાળના અધિપતિ! અમારા માટે સર્વ દિવસો આપના નિયમથી સુખરૂપ જ થાઓ. અમારા માટે સર્વરાત્રિ પણ આનંદથી વ્યતિત થાય. હે ભગવન્! દિવસ અને રાત્રિ આપ સુખદાયક બનાવો જેથી અમે સર્વ કાળમાં સુખી જ રહીએ. હે સર્વના સ્વામી! ઇન્દ્રાગ્ની સૂર્ય તથા અગ્નિ એ બંને આપની કૃપાથી તથા અનેક પ્રકારની રક્ષાઓથી સુખકારક બને. ઇન્દ્રાવરુણા રાતહવ્યા હે પ્રાણધાર! હોમ-હવનથી શુદ્ધ ગુણયુક્ત થયેલો વાયુ અને ચંદ્ર (કિરણો) આપની પ્રેરણાથી અમારા માટે સદા સુખરૂપ બનો. ઇન્દ્રાપૂષણા વાજસાતૌ હે પ્રાણપતિ! આપની રક્ષા વડે અમે સદા પૂર્ણ આયુષ્યબળવાન પ્રાણવાન થઈને અમે અમાર અત્યંત પુરુષાર્થયુક્ત યુદ્ધમાં સ્થિર રહીએ, જેથી અમે શત્રુઓની સામે કદાપિ નિર્બળ ન બનીએ. નન્દ્રાસોમા સુવિતાય શંયોઃ (પ્રાણાપાનૌ વા ઇન્દ્રાગ્ની ઇત્યાદિ - શતપથે) હે મહારાજ! આપના પ્રબંધથી રાજા અને પ્રજા પરસ્પર વિદ્યાદિ સત્યગુણયુક્ત બનીને પોતપોતાના ઐશ્વર્યને ઉત્પન્ન કરે તથા આપની કૃપાથી પરસ્પર પ્રીતિયુક્ત બનીને અત્યંત સુખને પ્રાપ્ત કરે. આપ અમ પુત્રને સુખી જોઈને અત્યંત પ્રસન્ન થાઓ અને અમે પણ પ્રસન્નતાથી આપ અને આપની સત્ય આજ્ઞાના પાલનમાં તત્પર રહીએ.

અંધવિશ્વાસ અને તેનું નિવારણ

- મહર્ષિ રહેજા

અંધવિશ્વાસ - ગળામાં દોરો પહેરવાથી અને ભૂજામાં દોરો-તાવીજ બાંધવાથી ભૂત-પ્રેત વગેરેનો પ્રભાવ પડતો નથી - ભય દૂર થઈ જાય છે.

નિવારણ - આ એક અંધવિશ્વાસ છે અને એમાં નબળા મનના લોકો ફંસાય છે. આ બધું તાંત્રિક લોકોની ચાલ છે. જેઓનું કામ જ પરાયો માલ હડપવાનું છે. સ્વાર્થ પૂર્તિ માટે તેઓ અણસમજ લોકોને, ગરીબ લોકોને, વહેમી લોકોને લુંટતા રહે છે. ફૂંક મારીને - કંઈક ગણી ગણીને - આંખોને વાંકી-ચૂંકી કરીને - કાળા દોરાને ગાંઠ મારીને - કાગળમાં કંઈક લખીને તાવીજમાં આપે છે કે તમારા બધાં દુઃખ દૂર થઈ જશે. દુઃખ - દર્દથી ઘેરાયેલા લોકો શું કરે! આવા તાંત્રિકો ઉપર વિશ્વાસ કરી લે છે દોરા-ધાગા તાવીજના બદલામાં રૂપિયા-પૈસા ભેંટ કરે છે.

વર્તમાન સમયમાં ગળામાં કાળો દોરો બાંધવો એ ફેશન બની છે. દેવી-દેવતાઓના નામે આ રોગ સારા-સમજદાર લોકોમાં પણ વધતો જાય છે. મંદિર મસ્જિદની બહાર એવી દુકાનો ખુલી ગઈ છે કે જ્યાં આ પ્રકારના કાળા-પીળા દોરા તાવીજ અને દેવી-દેવતાઓની વગેરેના લોકિત વેચાય છે, એને ખરીદનારાઓની કોઈ કમી નથી.

સૌથી વધુ ધંધો ગણપતિના નામે ચાલે છે. દરેક ક્ષેત્રોમાં જ્યાં પણ દેવી-દેવતાનાં પૂજા સ્થળ - મંદિર થયા છે. ત્યાં આ પ્રકારનો ઢોંગ ફૂલ ફાલે છે.

મોટા ભાગે શનિ-મંગળના પ્રભાવથી બચવા માટે કાળો દોરો પહેરવામાં આવે છે, જે સાવ ખોટું છે - પાપ છે અને જે આવું કામ કરે કે કરાવે છે તેને ડર તો રહેવાનો જ. ડરનું કારણ અજ્ઞાનતા છે. જ્યારે કોઈ ખરાબ કામ કરે છે, તો તેનું ખરાબ જ ફળ મળવાનું. ખરાબ ફળના વિચારથી ડર લાગવા લાગે છે. સ્વાભાવિક છે કે જેવું કર્મ કર્યું છે તેવું ફળ તો મળવાનું જ. સાડ અને સાચું કામ કરનારને ડર શાનો?

પોતાના કર્મો પર ધ્યાન આપો અને પ્રભુનાં ગુણ ગાવ. બધું જ બરાબર થઈ જશે.

RNI Registration No. GujGuj/2015/63289

Posted at Rajkot - RMS

Postal Regd. No. Rajkot / 672 / 2015 - 17 BOOK-POS

પ્રેષક :-

આર્ય વૈદિક દર્શન

આર્યસમાજ,

ટંકારા - ૩૬૩૬૫૦.

જિ. મોરબી

પ્રતિ,-